

Вимірювання відносної вологості повітря при оцінці мікроклімату виробничих приміщень

Ліневич А.С

2016/04/31

						Арк
Змін.	Арк	№ Докум.	Підпис	Дата		

ЗМІСТ

Вступ	3
1 Методи вимірювання вологості повітря	4
1.1 Загальні вимоги до проведення вимірювання вологості	4
1.2 Прямі методи вимірювання	4
1.2.1 Вимірювання швидкості випаровування при вимірюванні вологості повітря	4
1.3 Непрямі методи вимірювання	4
1.3.1 Вимірювання ємності при вимірюванні вологості повітря .	4
1.3.2 Вимірювання опору при вимірюванні вологості повітря . .	5
1.3.3 Вимірювання сили натягу при вимірюванні вологості повітря	5
Висновки до розділу 1	5
2 Вимірювання вологості у виробничому приміщенні	6
2.1 Вимірювання вологості прямим методом	6
2.1.1 Методика вимірювання	6
2.1.2 Результати спостереження	6
2.1.3 Обробка результатів спостереження	6
2.2 Вимірювання вологості непрямим методом	7
2.2.1 Методика вимірювання	7
2.2.2 Результати спостереження	7
2.2.3 Обробка результатів спостереження	8
Висновки до розділу 2	9
3 Визначення метрологічних характеристик використаних приладів	11
3.1 Визначення метрологічних характеристик електронного ємнісного гігрометра	11
Висновки до розділу 3	13

Висновки

14

Список використаних інформаційних джерел

15

Додатки

16

					2	Арк
Змін.	Арк	№ Докум.	Підпис	Дата		

ВСТУП

Проведення оцінки мікроклімату та зокрема вимірювання вологсоті виробничого приміщення відбувається згідно встановлених стандартів.

					3	Арк
Змін.	Арк	№ Докум.	Підпис	Дата		

РОЗДІЛ 1

МЕТОДИ ВИМІРЮВАННЯ ВОЛОГОСТІ ПОВІТРЯ

1.1 Загальні вимоги до проведення вимірювання вологості

Для отримання комплексних результатів Вимірювання проводяться тричі під час однієї робочої зміни (на початку зміни, в середині, та в кінці) При вимірювання вологості варто враховувати температуру в приміщенні.

1.2 Прямі методи вимірювання

1.2.1 Вимірювання швидкості випаровування при вимірюванні вологості повітря

Швидкість випаровування вологи збільшується в міру зменшення відносної вологості повітря. Випаровування вологи, в свою чергу, викликає охолодження конденсованої. Таким чином, температура вологого об'єкта зменшується.

За різницею температур повітря і вологого об'єкта можна визначити швидкість випаровування, а значить, і вологість повітря. При цьому треба враховувати той факт, волога, яка випаровується залишається навколо вологого предмета, і, таким чином, локально збільшується вологість повітря. Для усунення цього ефекту при вимірюванні вологості застосовують аспірацію (створюється потік повітря над вологим об'єктом).

На цьому принципі ґрунтуються *психрометри*.

1.3 Непрямі методи вимірювання

1.3.1 Вимірювання ємності при вимірюванні вологості повітря

На дві пластини подається змінна напруга, в залежності від кількості водяної пари між пластинами, змінюється діелектрична проникність та ємність, яка впливає на реактивний опір конденсатора.

На цьому принципі побудовані *ємнісні електронні гігрометри*.

1.3.2 Вимірювання опору при вимірюванні вологості повітря

В датчику встановлюється полімерна мембрана яка змінює свій опір в залежності від кількості поглинутої води.

На цьому принципі побудовані *опірні електронні гігрометри*. Варто зауважити, що при вимірюванні вологості електронними датчиками потрібно враховувати температуру, оскільки вона впливає на калібрування приладів.

1.3.3 Вимірювання сили натягу при вимірюванні вологості повітря

Принцип ґрунтується на здатності знежиреної люскої волосини змінювати свою довжину при зміні вологості, цей принцип взятий за основу у класичних *гігрометрах*.

Висновки до розділу 1

в умовах виробництва вологість вимірюється як прямими так і непрямыми методами.

					5	Арк
Змін.	Арк	№ Докум.	Підпис	Дата		

РОЗДІЛ 2

ВИМІРЮВАННЯ ВОЛОГОСТІ У ВИРОБНИЧОМУ ПРИМІЩЕННІ

2.1 Вимірювання вологості прямим методом

2.1.1 Методика вимірювання

Для проведення дослідження було обрано гігрометричний психрометр “ВИТ-1”. Прилад було встановлено на висоті 0.5м, що відповідає вимогам до вимірювання показників мікроклімату для сидячих робочих місць.

2.1.2 Результати спостереження

Таблиця 2.1

Результати спостереження при вимірюванні психрометром

Термометри	Вимірювані температури, °C	Поправки до температур за паспортом, °C	Температура після введення поправок, °C
Сухий	22.5	−0.15	22.35
Зволожений	16.1	+0.20	16.3

2.1.3 Обробка результатів спостереження

Округлимо покази сухого термометра до цілих:

$$t_c = 22.35 \approx 22.4^{\circ}C. \quad (2.1)$$

Знайдемо різницю температур сухого та зволоженого термометра:

$$\Delta t = t_c - t_{зв} = 6.1^{\circ}. \quad (2.2)$$

Де: Δt — різниця температур, °C;

t_c — температура сухого термометра, °C;

$t_{зв}$ — температура зволоженого термометра, $^{\circ}C$.

Визначаємо відносну вологість для t_c , для чого інтерполюємо значення відносної вологості за таблицею для t_c від 22 до 23 $^{\circ}C$ — отримуємо вологість 48%. При збільшенні температури на 1 $^{\circ}C$ вологість збільшується на 2%, а при збільшенні температури на 0.4 $^{\circ}C$ вологість збільшується відповідно:

$$t_c + \Delta t = 48 + 0.4 \cdot 2 = 48.8\% \quad (2.3)$$

Визначаємо відносну вологість для t_c і Δt , для чого інтерполюємо значення відносної вологості при різниці показів від 6.0 до 6.5 $^{\circ}C$. При збільшенні Δt на 0.5 $^{\circ}C$ відносна вологість зменшується на 4%, а при збільшенні різниці температур на 0.1 $^{\circ}C$ відносна вологість зменшується на:

$$\frac{0.14}{0.5} = 0.8\% \quad (2.4)$$

Отже, вологість φ при температурі t_c і різниці температур Δt , враховуючи абсолютну похибку психрометра, що складає $\pm 0.2\%$. буде дорівнювати:

$$48.8 - 0.8 = 48 \pm 0.2\%. \quad (2.5)$$

2.2 Вимірювання вологості непрямим методом

2.2.1 Методика вимірювання

Для вимірювання вологості непрямим методом було обрано електронний ємнісний гірометр “Testo 605 H1”. Прилад було встановлено на висоті 0.5м, що відповідає вимогам до вимірювання показників мікроклімату для сидячих робочих місць.

2.2.2 Результати спостереження

Результати отримані під час виконання замірів наведено в табл. 2.2.

					7	Арк
Змін.	Арк	№ Докум.	Підпис	Дата		

2.2.3 Обробка результатів спостереження

1. Обрахуємо середнє квадратичне відхилення

$$\delta = \sqrt{\frac{1}{N-1} \cdot \sum_{i=1}^N (\varphi_i - \bar{\varphi})^2} \quad (2.6)$$

Де: N — кількість проведених дослідів;

φ_i — i -тий елемент результатів спостереження;

$\bar{\varphi}$ — середнє арифметичне результатів спостереження;

$$\delta = \sqrt{\frac{1}{30-1} \cdot \sum_{i=1}^{30} (\varphi_i - 48.00)^2} \quad (2.7)$$

$$\begin{aligned} \sum_{i=1}^{30} (\varphi_i - 48.00)^2 &= \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + (47.9 - 48.0)^2 + \\ &+ (47.9 - 48.0)^2 + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + (48.1 - 48.0)^2 + (48.1 - 48.0)^2 + \\ &+ \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + (47.9 - 48.0)^2 + \\ &+ (47.9 - 48.0)^2 + (47.9 - 48.0)^2 + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \\ &+ \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + (48.1 - 48.0)^2 + (48.1 - 48.0)^2 + \\ &+ (48.1 - 48.0)^2 + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + (47.8 - 48.0)^2 + \\ &+ (47.9 - 48.0)^2 + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + (48.1 - 48.0)^2 + \\ &+ (48.2 - 48.0)^2 + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} + \cancel{(48.0 - 48.0)^2} = \\ &= (-0.10^2) + (-0.10^2) + 0.10^2 + 0.10^2 + (-0.10^2) + (-0.10^2) + (-0.10^2) + \\ &+ 0.10^2 + 0.10^2 + 0.10^2 + (-0.20^2) + (-0.10^2) + 0.10^2 + 0.20^2 = 0.20\% \end{aligned} \quad (2.8)$$

$$\delta = \sqrt{\frac{1}{30-1} \cdot 0.20} = \sqrt{0.007} \approx 0.083\% \quad (2.9)$$

2. Обрахуємо середнє квадратичне відхилення середнього арифметичного:

$$\delta_{\text{ca}} = \frac{\delta}{\sqrt{N}} = \frac{0.083}{\sqrt{30}} = 0.015\% \quad (2.10)$$

3. Обрахуємо довірчий інтервал результату спостереження:

$$\Delta_i = \bar{\varphi} \pm K \cdot \delta \quad (2.11)$$

Де: K — коефіцієнт Стюдента;

δ — середнє квадратичне відхилення, %;

$\bar{\varphi}$ — середнє арифметичне результатів спостереження, %;

$$\Delta_i = 48.00 \pm 2.0 \cdot 0.083 = (48.00 \pm 3.986)\% \quad (2.12)$$

4. Обрахуємо довірчий інтервал результату вимірювання

$$\Delta_i = \bar{\varphi} \pm K_{\text{ca}} \cdot \delta_{\text{ca}} \quad (2.13)$$

Де: K — коефіцієнт Стюдента;

δ_{ca} — середнє арифметичне середнього квадратичного відхилення, %;

$\bar{\varphi}_{\text{ca}}$ — середнє арифметичне результатів спостереження, %;

Висновки до розділу 2

За допомогою електронного гігрометру “ВИТ-1” було проведено вимірювання вологості у виробничому приміщенні. Отриманні результати свідчать про те, що значення вологості лежить в діапазоні ДІАПАЗОН — ДІАПАЗОН. Таким чином, згідно стандарту СТАНДАРТ, значення вологості для даного виробничого приміщення є оптимальними та відповідають нормі. Вплив мікроклімату на фізичний стан персоналу мінімальний.

Результати спостереження

№	$\varphi_i, \%$	$\Delta\varphi_i = \varphi_i - \bar{\varphi}$	$\Delta\varphi_i^2$	Примітка
1	48.0	0.00	0.00	
2	48.0	0.00	0.00	
3	47.9	-0.10	0.01	
4	47.9	-0.10	0.01	
5	48.0	0.00	0.00	
6	48.1	0.10	0.01	
7	48.1	0.10	0.01	
8	48.0	0.00	0.00	
9	48.0	0.00	0.00	
10	48.0	0.00	0.00	
11	47.9	-0.10	0.01	
12	47.9	-0.10	0.01	
13	47.9	-0.10	0.01	
14	48.0	0.00	0.00	
15	48.0	0.00	0.00	
16	48.0	0.00	0.00	
17	48.0	0.00	0.00	
18	48.1	0.10	0.01	
19	48.1	0.10	0.01	
20	48.1	0.10	0.01	
21	48.0	0.00	0.00	
22	48.0	0.00	0.00	
23	47.8	-0.20	0.04	
24	47.9	-0.10	0.01	
25	48.0	0.00	0.00	
26	48.0	0.00	0.00	
27	48.1	0.10	0.01	
28	48.2	0.20	0.04	
29	48.0	0.00	0.00	
30	48.0	0.00	0.00	
	$\bar{\varphi} = \frac{1}{30} \cdot \sum_{i=1}^{30} \Delta\varphi_i = 48.0$	0.00	$\delta = 0.08\%$	

РОЗДІЛ 3

ВИЗНАЧЕННЯ МЕТРОЛОГІЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК ВИКОРИСТАНИХ ПРИЛАДІВ

3.1 Визначення метрологічних характеристик електронного ємнісного гігрометра

Для визначення метрологічних характеристик ємнісного гігрометра було використано зразковий(еталонний) гігрометр “ВИТ-1” і мультиметр налаштований на вимірювання ємності який було під’єднано до досліджуваного гігрометра.

Отримано 11 значень вологості і напруги. Результати обрахунків та вимірювань наведені в таблиці табл. 3.1

Таблиця 3.1

Результати обрахунків та вимірювань

$\varphi, \%$	24.1	32.3	42.0	53.1	67.0	82.3	65.9	51.6	42.4	33.2	24.0
$C, \text{пФ}$	11.0	25.6	34.3	45.2	60.0	72.2	59.4	45.0	34.7	25.5	10.6
$\Delta C_1, \text{пФ}$	1										
$\Delta C_2, \text{пФ}$	1										
$\Delta C_{\Sigma}, \text{пФ}$	1										
$y_{\Sigma}, \%$	1										
$\delta_n, \%$	24.1	32.3	42.0	53.1	67.0	82.3	65.9	51.6	42.4	33.2	24.0

1. Знайдемо чутливість для кожного з результатів:

$$S = \frac{C}{\varphi} \quad (3.1)$$

Де: C — ємність мембрани, пкФ;

φ — значення вологості, %.

$$S_1 = \frac{11.0}{24.1} = 0.46 \text{ пкФ/\%}; \quad S_7 = \frac{59.4}{65.9} = 0.90 \text{ пкФ/\%}; \quad (3.2)$$

$$S_2 = \frac{25.6}{32.3} = 0.79 \text{ пкФ/\%}; \quad S_8 = \frac{45.0}{51.6} = 0.87 \text{ пкФ/\%};$$

$$S_3 = \frac{34.3}{42.0} = 0.82 \text{ пкФ/\%}; \quad S_9 = \frac{34.7}{42.4} = 0.82 \text{ пкФ/\%};$$

$$S_4 = \frac{45.2}{53.1} = 0.85 \text{ пкФ/\%}; \quad S_{10} = \frac{25.5}{33.2} = 0.77 \text{ пкФ/\%};$$

$$S_5 = \frac{60.0}{67.0} = 0.90 \text{ пкФ/\%}; \quad S_{11} = \frac{10.6}{24.0} = 0.44 \text{ пкФ/\%};$$

$$S_6 = \frac{72.2}{82.3} = 0.88 \text{ пкФ/\%};$$

2. Розрахуємо середню чутливість:

$$S_{\text{ср}} = \frac{\sum S_n}{n} \quad (3.3)$$

Де: S_n — чутливість n-го результату спостереження, пкФ/%;

n — кількість результатів спостереження.

$$\sum S_{\text{ср}} = 0.46 + 0.79 + 0.82 + 0.85 + 0.9 + 0.88 + 0.9 + 0.87 + 0.82 + 0.77 + 0.44 = 8.5 \text{ пкФ/\%} \quad (3.4)$$

$$S_{\text{ср}} = \frac{8.50}{11} = 0.77 \text{ пкФ/\%} \quad (3.5)$$

3. Розрахуємо похибку ємності:

4. Визначимо приведену похибку:

5. Визначимо відносну похибку вимірювання:

Висновки до розділу 3

Визначено метрологічні характеристики електронного емнісного гігрометра “ВИТ-1”, проведено ознайомлення з методикою повірки метрологічних приладів.

					13	Арк
Змін.	Арк	№ Докум.	Підпис	Дата		

ВИСНОВКИ

					14	Арк
Змін.	Арк	№ Докум.	Підпис	Дата		

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

					16	Арк
Змін.	Арк	№ Докум.	Підпис	Дата		